

Kos in cijfers

2

toeristenbedden op elke eilandbewoner.

9

kilometer bedraagt de maximale breedte van het eiland.

14

kilometer is de afstand tot de Turkse kust.

40

graden Celsius is de temperatuur van het zwavelhoudende water dat van de Embrós Thérme in zee stroomt.

93

minuten doet een eilandbewoner gemiddeld over een kop koffie.

103

gevangengenomen Italiaanse officieren zijn door de Duitse Wehrmacht op Kos geëxecuteerd nadat Italië in de Tweede Wereldoorlog van kant was gewisseld.

290

vierkante kilometer meet Kos (ter vergelijking: Amsterdam meet 219 vierkante kilometer).

842

meter hoog is de Dikeos, de hoogste top van het eiland.

2000

ezels waren er in 1980 op Kos. Nu zijn het er hoogstens 100.

2774

uur per jaar schijnt de zon op Kos (in Nederland is dat gemiddeld 1521 uur).

22-420

zijn de eerste vijf cijfers van alle vaste telefoonlijnen op Kos.

33.300

eilandbewoners waren er volgens de volkstelling van 2011.

190.988

inwoners zijn er in totaal op de 27 permanent bewoonde eilanden van de Dodekanesos.

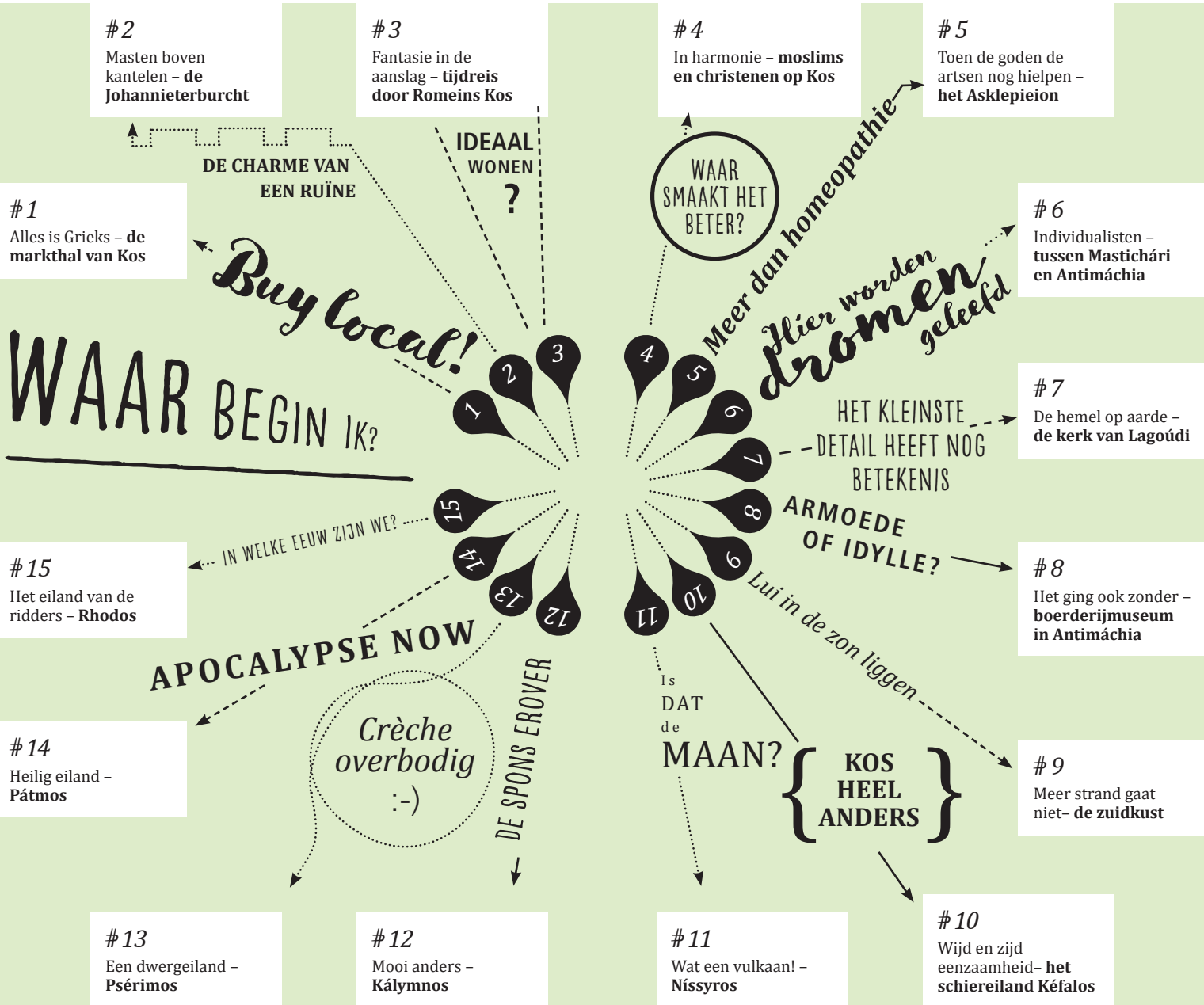
2.676.644

passagiers landden in 2019, het jaar voor Corona, op de luchthaven van Kos.

1800
moslims van Turkse
afkomst wonen nog op het
eiland.

Het kompas van Kos

15 manieren om je onder te dompelen in het eiland

3

Fantasia in de aanslag – tijdreis door Romeins Kos

Hoe leefde een welgestelde familie in de Romeinse tijd op Kos? Twee geheel gerestaureerde gebouwen uit die tijd aan de rand van het huidige stadscentrum geven daar aanschouwelijk inzicht in. Schakel je fantasia in en ga bijna tweeduizend jaar terug in de tijd!

Italiaanse archeologen ontdekten dit Romeinse huis in 1934 en waren tot 1940 bezig met de reconstructie ervan. Ze beschouwden het als hun eigen culturele erfenis, want de oude Grieken hadden het niet gebouwd. Aan het begin van de 21e eeuw werd het complex met behulp van ongeveer 1,5 miljoen euro aan EU-subsidies nogmaals gerestaureerd – dit keer omdat het tot Europees cultureel erfgoed was bestempeld.

Fraai wonen à la romana

Van buiten lijkt het **Casa Romana 13** op een raamloze doos, maar de Romeinse bezoeker stapte destijds binnen in een weelderige pracht. De ooit met fresco's versierde of met marmer beklede kamers zijn rond drie binnenhoven gegroepeerd. Direct bij de **ingang (1)** bevinden zich in het **eerste binnenhof (2)** een waterbekken en een mozaïek dat een luipaard en een leeuw toont die net een antilope hebben gedood. Links voert een gang naar het **grote binnenhof (3)**. Dit wordt aan drie zijden omgeven door een twee verdiepingen tellende zuilengang in Ionische stijl. De vierde zijde bestaat uit een één verdieping tellende Corinthische zuilengang. Op de benedenverdieping ligt in de middelste kamer links een **dolfijnenmozaïek (4)**. In de noordwestelijke hoek van de binnenplaats is een mozaïek te bewonderen van een springende tijger. Ernaast leidt een trap naar de galerij op de bovenverdieping. Het **derde binnenhof (5)** en de eetkamer van het huis, het **triclinum (6)**, zijn prachtig versierd met marmer en mozaïeken met twee panters, dolfinen en verschillende vissen en fabeldieren.

Sinds het Casa Romana met EU-geld gerestaureerd is, kun je er de glans en pracht navoelen van hoe het ooit geweest moet zijn.

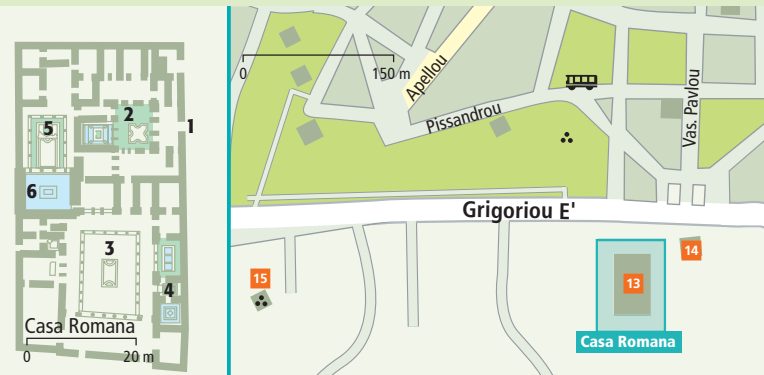
Wellness in de oudheid

Bij elke Romeinse stad horen **thermen 14**. Vrije Romeinse burgers bezochten deze niet alleen om zich te wassen, maar brachten er ook veel tijd door met spelletjes, massages, in baden van diverse temperaturen en het luisteren naar voordrachten en muziek. De centrale thermen van Kos lagen direct bij het Casa Romana. Van het gebouw zijn vooral talrijke lage bakstenen pijlers bewaard gebleven waarop de vloer van de warmwaterbaden rustte. De pijlers van dit hypocaustum, zoals de ondergrondse verwarmingsruimte werd genoemd, stonden op een ondergrond van baksteen die gloeiend afliep naar een ovenruimte. In deze ruimte hielden slaven een op hout en houtskool gestookte oven brandend. De hete rook werd via een schoorsteenachtige afzuiginstallatie door de holle ruimte tussen de pijlers en

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Casa Romana 13 en **thermen 14**: apr.-okt. wo.-ma. 8-20, de rest van het jaar wo.-ma. 8-15 uur, € 6, combiticket € 13.

Odeon: overdag gratis toegankelijk.

Daar waar je je auto hebt geparkeerd, staat de nieuwe en behoorlijk grote **Taverna Sunset Balcony II**. Eigenaar Stérgos van Sunset Balcony heeft hem voor zijn zoon gebouwd, die gezien de jeugdwerkloosheid in Griekenland van meer dan 50% elders weinig kans op een baan maakt.

13.683 km. Er is ook een wegwijzer voor het Duitse plaatsje Aurich: gasten uit deze plaats, hebben het bordje laten maken om reclame voor hun stad te maken. Het aanbod aan dranken en gerechten is even kleurig als alles hier, en de sfeer is bijzonder ontspannen. Echte aanraders zijn de huisgemaakte

limonade met verse munt en ook de zelfgemaakte taart is beslist niet te versmaden.

Langs de weg naar de kerk, dag, vanaf 10 uur

📍 **Klassieke zonsondergang Sunset Balcony**

Deze taverna met groot terras op het westen doet ondanks de drukte die er elke avond weer heerst, zijn best om goede lokale gerechten te serveren. De olijfolie en olijven komen uit de eigen gaard. Ze hebben onder andere goede *souvláki* en heerlijke *revithókeftedes*, pannenkoekjes van kekererwtmeel. Eigenaar Stergós schenkt er een goede huiswijn bij.

Onder de dorpskerk, dag, vanaf 12 uur | €

📍 **Info**

Bus: ma.-za. 4 x dag, van Kos-stad naar Ziá tussen 7 en 18.30 uur, terug gaat er nog een bus om 21.15 uur, ritprijs € 2,10.

Op het trapsteegje naar de kerk van Ziá kom je langs Café 'Nerómilos – Watermill'. Een pauze hier is niet alleen de moeite waard vanwege de sfeer, maar ook om van het fraaie uitzicht over de kust en over de zee tot aan Turkije te genieten.

Lagóúdi 📍 H 3

Lagóúdi is van alle dorpjes op Kos het kleinste, stilste en authentiekste. Toch kun je hier prima eten, winkelen en zelfs overnachten. In de dorpskerk kun je er van alles te weten komen over het orthodoxe geloof. Wie nooit van dit dorp gehoord heeft, rijdt er meestal aan voorbij.

Centrale dorpsstraat

Langs de smalle weg van Ziá naar Pili staat nergens een bord om aan te geven dat je gewoon het dorpje binnen kunt rijden en zelfs direct bij de kerk kunt parkeren. De dorpsstraat is over de hele lengte voor verkeer toegankelijk. Als je het dorpje aan de ene kant binnenrijdt, kun je gewoon doorrijden en het aan de andere kant weer uitrijden. Je zult hier waarschijnlijk meer kippen op straat zien dan mensen; het dorpje heeft nog amper dertig inwoners. De meeste huizen staan leeg en zijn alleen in het weekend of in de zomervakantie bewoond. In de kerk en in een oude boerderij wacht je echter een verrassing.

Eerst naar de kerk

De kleurige muurschilderingen in het **dorpskerkje** zijn een goed voorbeeld van de beeldtaal van de orthodoxe theologie (► blz. 66).

Een kijkje in het 'mooie Hellas'

Tussen de kerk en de parkeerplaats begint een weggetje dat rechts naar beneden loopt. Al na 15 m zie je links de ingang van een van de opmerkelijkste huizen van het eiland, dat van eigenaresse Xristina Zentéli-Kolman uit Antwerpen de naam **Oréa Ellas** heeft gekregen. Christina woont al tientallen jaren op Kos. Deze vrouw met een markante diepe stem is een voortreffelijke schilderes en kokkin, een veeltalige en uiterst temperamentvolle gastvrouw en een hartstochtelijk verzamelaar. Ruim dertig jaar geleden

is ze hier begonnen met het opkopen van spullen die de boeren eigenlijk wilden weggooien: meubels en keramiek, oude foto's, borduurwerk, iconen en nog veel meer. Ook oude zilveren sieraden hebben haar belangstelling. Alles wat ze op deze manier bij elkaar heeft gebracht, is – net als haar schilderijen – te koop. Je kunt alles in de weelderige tuin en diverse vertrekken op je gemak bekijken. De onderwerpkeuze van haar schilderijen is even veelzijdig als de kunstenaars zelf. Ze schildert de natuur van Kos, dorpsarchitectuur, boten en vissers, dieren, iconen en eigenzinnige interpretaties van de Griekse mythologie. Op haar terrein runt ze tevens een klein en stijlvol café. 'Ik kook zoals ik schilder, iedere dag iets anders,' luidt het devies van Christina. De ingrediënten die ze voor haar culinaire creaties gebruikt, haalt Christina elke ochtend vers op de markt. Daartoe stapt ze in haar gammele auto en gaat naar de stad. Daarom is ze zelden voor twaalf uur 's ochtends in haar huis te vinden. De Griekse koffie die ze bereidt, serveert ze stijlvol in een *briki*, het traditionele koperen kannetje met steel. Ze heeft ook de amandelmelk *soumáda* en de kaneellimonade *kaneláda* in huis. Voor wie iets sterkers wil is er een goede *ouzo* uit Lesbos en *mastícha* van het eiland Chíos. Je kunt zelfs bij Christina overnachten. Ze heeft vijf appartementen, die uiteraard kunstzinnig zijn ingericht. Maar het bubbelbad op het dak is alleen voor

In de **Tweede Wereldoorlog** trokken veel mensen van de kustvlakte naar bergdorpen als Lagóúdi om bombardementen van Britten en Duitsers te ontlopen. Hoeveel mensen er bij de bombardementen omkwamen, is onbekend.